

KULTÚRA || HÍRLEVÉL || 61.

2024. JANUÁR 26.

Széles Tamás nagykövet
Los Angeles-i magyar főkonzul

„Reggel
az ember
ki se lát,
annyi, de annyi
jégvirág nyílt az éjjel
az ablakon.
És szánkáz a szél
az utakon.”
(Kányádi Sándor: Február)

(kép: pixabay)

Február

Február (régiesen Februáriuus) az év második hónapja a Gergely-naptárban, szabályos években 28 napos, szökőévekben pedig 29 napos. Háromszor fordult elő a történelemben február 30-a. A 18. századi nyelvújítók a februárt az enyheges névre keresztelték át.

Keresztény időkben a február a böjt első hava lett, mivel a nagyböjt kezdete rendszerint ebbe a hónapba esik. Erre utal a hónap régi magyar neve: Böjtelő hava. Nevezték Halak havának is, mivel február 21-e és március 20-a között a Nap a Halak jegyében jár.

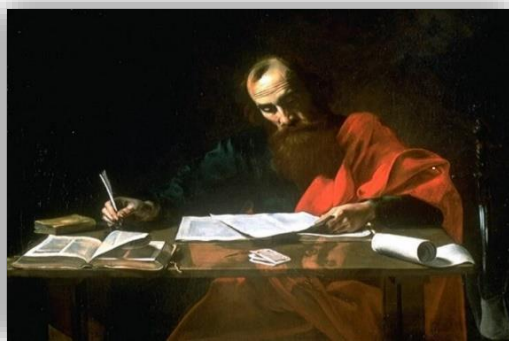

(kép: pixabay)

Szent Pál apostol

Január 25-e Szent Pál apostol napja. Pál apostol, akit eredetileg Saulusként ismertek, egy zsidó férfi volt, aki fiatalemberként a keresztények kegyetlen üldözője volt, majd a kereszténység egyik legjelentősebb terjesztője lett.

(kép: nepszokasok.hu)

Pál apostol Kr. e. 5 körül született Tarsusban, Kis-Ázsiában, egy farizeus családban és buzgó zsidó vallásos volt. Fiatal felnőttként Jeruzsálemben tanult a zsidó törvényről és a hagyományokról. Amikor tudomást szerzett arról, hogy Jézust megfeszítették, úgy vélte, hogy a keresztények eretnekséggel foglalkoznak. A damaszkuszi úton azonban látomása volt Jézusról, aki megkérdezte tőle: *“Saul, Saul, miért üldözöl engem?”* Ennek hatására megtért Jézushoz, kereszténnyé vált, s nevét Saulusból Paulusra, azaz Pálra változtatta. Ettől kezdve az új vallás leghevesebb és legbefolyásosabb védelmezőjeként terjesztette a kereszténységet a Római Birodalomban misszionáriusi útjain. Többször is börtönbe került, de minden alkalommal kiszabadult. Végül Rómába vitték, ahol kivégezték Kr. u. 67-ben.

(kép: idokep.hu)

Ezen a napon a magyar néphagyományban számos szokás és hiedelem élt, amelyek a tél végét és a tavasz közeledtét jelképezték. A Pál napi időjárásnak fontos szerepe volt a népi időjósolásban,

amelyre a következő mondás is utal, *“Ha Pál fordul köddel, az ember meghal döggel.”*. Úgy tartották régen, hogy ha Pál napján köd van, akkor még negyven napig ködös idő lesz. Ha jó idő volt ezen a napon, akkor többnyire azt jelentette, hogy még sokáig rossz idő lesz.

Pál napjához nemcsak időjóslatok, hanem termékenységgel kapcsolatos hiedelmek is kötődnek. Ilyenek például, *„Meg kell piszkálni a ludak fenekét, hogy sokat tojjanak”*, vagy *„A Pál-napi tojásból kelt liba veszekedős, marakodós lesz”*.

(kép: index.hu)

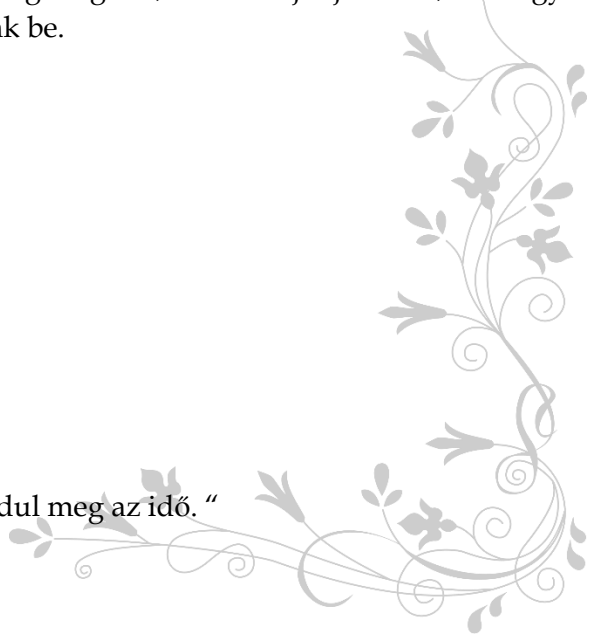
Az ország egyes régióiban Pál napján hagyományosan pál pogácsát sütöttek. A pogácsát pirospaprikával, köménymaggal és fokhagymával ízesítették. A pogácsát a családtagok és a szomszédok között szétosztották. A pogácsasütés előtt a család minden tagja választott egy darabot. Mindegyikbe libatollat tűztek, és akinek a tolla megperzselődött, arra betegség, akinek a tolla megégett, arra halál várt a hiedelem szerint. Hasonló, étkezéshez kapcsolódó hagyomány szerint, ha a család télre félretett élelmének a fele még megvolt, akkor az jót jelentett, mert így a maradék időt a télből át tudták vészelni, jól osztották be.

Néhány Pál napi mondás és vers:

*“Ha Pál fordul fényvel,
az ember meghal éhen. “*

*“Ha tiszta idő van, akkor jó szénatermés lesz,
ha szél fúj, akkor kevés lesz a széna”.*

“Pál, fordítsd meg a rostát, hiszen ezen a napon fordul meg az idő. “

„Pál fordulása, ha tiszta,
Bőven terem mező, puszta,
Ha szeles, jön hadakozás,
Ha ködös, embernek sírt ás,
Ha pedig esős vagy nedves,
Lesz a kenyér igen kedves.”

A Pál napi népszokások a magyar néphagyomány fontos részét képezik, és ma is élnek egyes vidékeken.

(forrás: nepszokasok.hu)

Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepe

A katolikus egyház február 2-án ünnepli Gyertyaszentelő Boldogasszony ünnepét. Ezen az ünnepen a katolikus hívők arra emlékeznek, amikor Szűz Mária negyven nappal gyermeke születése után bemutatta a mózesi törvény által előírt tisztulási áldozatot a jeruzsálemi templomban és az Úrnak szentelte elsőszülött fiát. A templomban, ahol Mária és József áldozatként két gerlét ajánlott fel, jelen volt Anna és az agg Simeon is, aki a gyermekben felismerte az üdvösség hozóját, karjába vette és a nemzeteket megvilágosító világosságnak nevezte Jézust. A világ világosságával való találkozás szimbólumaként alakult ki a gyertyaszentelés szokása. A megszentelt gyertya így már az ókeresztény korban Jézus jelképévé vált.

(kép: pecsma.hu)

Ehhez a naphoz több néphiedelem is kapcsolódik. A magyar katolikus paraszti társadalomban az ilyenkor megszentelt gyertya a bölcsőtől a koporsóig elkísérte az embereket a hagyományok szerint. A falusi házakban a szentelt gyertyát legtöbbször a ládafiában tartották vagy szalaggal átkötve a falra helyezték. Keresztelésig az újszülött mellett világított, hogy ki ne cseréljék a gonosz és rossz szellemek a gyermekeket. Gyertyát égettek a súlyos beteg mellett is. Szintén szentelt gyertyát adtak a haldokló kezébe, „hogyan annak fényénél múljon ki a világból”, s miután elhunyt, szentelt gyertyát égettek mellette. Mindenszentek napján és halottak napján, de más nagyobb ünnepeken, húsvétkor és karácsonykor is meggyújtották a szentelt gyertyát. Egyes régiókban elterjedt hiedelem volt, hogy vihar, égzengés, villámlás és jégeső ellen szentelt gyertyát kell gyújtani. Szeged környékén a szentelésről hazatérve a kilincsre is helyeztek egy kis darabot a gyertyából, hogy békesség legyen a házban. Egyes vidékeken pedig a gyümölcsfákat is megveregették a szentelt gyertyával, hogy bőven teremjenek.

(kép: fuzeshirek.hu)

Ehhez a naphoz időjárás- és termésjósló hiedelmek is kapcsolódnak.

Közismert például a medvével való jóslás, mely úgy tartja, ha ezen a napon kisüt a nap, és a medve meglátja az árnyékát, akkor visszamegy, és még negyven napig tart a hideg. A hagyomány szerint, ha ezen a napon jó idő van, akkor későn tavaszodik. Ugyanakkor a rossz idő a közelgő tavaszt jelzi a mondás szerint, „Gyertyaszentelőkor, ha esik a hó, fúj a szél, nem tart sokáig a tél.” Az időjárással összefüggésben a várható termésre is jósltak. Például egyes régiókban ezen a napon esőt vártak a jó termés reményében. Máshol úgy tartották, hogy minél hosszabb jégcsapok lógnak ezen a napon az ereszről, annál hosszabb kukoricacsövek teremnek majd.

(forrás: www.arcanum.com)

Február első fele a népi kalendáriumban

Február 3. Balázs napja:

A szent legendája alapján mindenfajta torokbetegség gyógyítójának tartották. E napon volt (és máig van) szokásban az úgynevezett Balázs-áldás vagy balázsolás, amikor a katolikus pap a hívek állá alá két gyertyát tesz keresztbe és imát mond. Almát is szenteltek ilyenkor, abban a hitben, hogy a torokfájás ellen alkalmas gyógyszer.

Február 5. Ágota napja:

A néphit szerint gonoszűző hagyománya van ennek a napnak. Ilyenkor körül kell söpörni a házat, hogy ezzel is kiűzzék a házi férgeket, bogarakat. A nap időjárési megfigyelését rigmusba foglalta a népi hiedelem: "Ha Ágota szorítja, Dorottya majd tágítja" (tudniillik a telet, a hideget). Ha mégsem, akkor „Ha Dorottya szorítja, Julianna tágítja”; vagy „Ha Dorottya locsog, Julianna kopog.”

Február 6. Dóra, Dorottya napja:

Időjárásjóslo-nap. A hideget ez a nap tágítja, azaz enyhíti. Dologtöltő nap is volt, az asszonyok nem varrhattak, nehogy megfájduljon az ujjuk. A következő hónapok időjárására próbáltak következtetni. Ha ezen a napon esett az eső, annak a juhászok örültek, mert úgy vélték, hogy akkor bőséges tejhozamra számíthatnak.

Február 10. Skolasztika napja:

Termőnap. Ezen a napon szedik, gyűjtik az oltóágot, amivel beoltják majd a gyümölcsfákat.

A Debrecen Televízió 2013-ban sorozatot készített az évkör hónapjairól. A februárit itt nézhetik meg:

<https://www.youtube.com/watch?v=ZkSnz2TpkdM>

Fehér tündérrózsa

A Vadonlesők Közössége 2024-re vízi, illetve vízközei fajokat jelölt az Év vadvirága címre. A szavazást 47 százalékkal a fehér tündérrózsa nyerte. A fehér tündérrózsa az úszóhínár társulásainak jellegzetes tagja. Az iszapos talajú, tápanyagban gazdag álló vagy lassan folyó vizekben él meg, ahol a partközeli részeken, vagy a sekély, iszapos területeken érzi jól magát. A maximális vízmélység, ahol megtalálható, három méter. A karvastagságú gyökértörzsekből

növekedő levéllyekek ettől nagyobb vízmélységet már nem tudnak leküzdeni. A víz felszínén elterülő nagyméretű zöld levelek sokszor a 20-30 centiméter átmerőt is elérik, ami miatt a növény a víz felszínén úgy lebeg, mintha szőnyeggel lenne leborítva.

(kép: tiszafuredszallasok.hu)

A tündérrózsa feltűnő virágai nyár elejétől őszig pompáznak. Egy-egy virág 3-5 napig él, majd elhervadva elsüllyed. A folyamatos virágzás és a terjedelmes virágmező miatt szinte észre sem lehet venni, hogy a virágok gyakran cserélődnek. A virágok érzékenyek a napszakok és az időjárás változásaira: szirmaik a napsütésre kinyílnak, az éjszakai hidegre és sötétségre pedig összezárnak. A tó felszínét beborító tündérrózsa-mezők látványa lenyűgöző, nincs olyan, akit ne varázsolna el. Latin nevét a görög mitológiából kapta. A történet szerint a Herkules miatt elhunyt nimfa tündérrózsaként élt tovább a mocsárban. A tündérrózsa neve összefonódik a vízi tündérek legendáival is. A hiedelem szerint a tündérek ezen a növényen pihennek vagy táncolnak éjszaka.

(kép: tiszafuredszallasok.hu)

Aki tündérrózsát szeretne látni Magyarországon, az keresse fel az alábbi három legismertebb tündérrózsa élőhely valamelyikét: Hévízi-tó, Felső-Szigetköz és Tisza-tó. A Tisza-tónál érdemes a Tiszavirág Ártéri Sétaútat felkeresni, melynek egy része a Göbe-tó mellett terül el, amely a tündérrózsák paradicsoma. A Göbe-tavi fehér tündérrózsákat nem csak a partról szemlélhetjük meg, hanem a Göbe-kilátóból is, sőt a parton lévő csónakokkal be lehet evezni, hogy testközelből csodálhassuk meg őket. A Göbe-tavon kívül az Óhalászi-Holt Tisza mederszélben is több ezer fehér tündérrózsa borítja a víz felszínét a virágzás időszakában. A tündérrózsa kiemelkedő

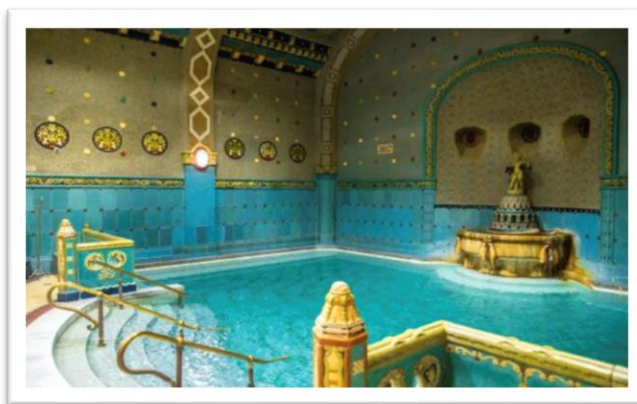

szerepet játszik az ökoszisztéma fenntartásában. Többek között képes csökkenteni a vízben található nitrogén és foszfor mennyiségét, ezzel csökkenti az algásodás és az eutrofizáció kockázatát. Hazánkban 1993 óta védett, természetvédelmi értéke 5000 forint.

(forrás: tiszafuredszallasok.hu)

Magyarország, a termál- és gyógyvizek országa, és Budapest, a fürdőváros

(kép: VisitHungary)

Budapest 1934 óta használja hivatalosan a *fürdőváros* címet, melyet világszerte ismert, csodálatos gyógyító erővel rendelkező fürdőivel érdemelt ki. Budapest Közép-Európa olyan fővárosa, amely a legtöbb hőforrással rendelkezik. Nyolcvan termálvizes és ásványvizes, valamint több mint 400 keserűvizes forrás található itt, melyek hőfoka 24 és 78 Celsius fok között van. A Margit-szigeten és Pesten kutakat fúrtak az elérésükhöz, de Budán maguktól törnek a felszínre a meleg vizű források.

Az első világháborút követő trianoni békediktátum következtében Magyarország elveszítette területének több mint kétharmadát, így a nemzetközileg ismert és elismert fürdők többsége kívül rekedt az ország határain. Szováta, Bártfa, Pöstyén, Herkulesfürdő, Tusnád, Palics - csak néhány azon fürdők közül, melyek 1920 után már más országok birtokában voltak. Ebben az új helyzetben Hévíz és Balatonfüred mellett nagyobb hangsúlyt kellett fektetni a budapesti gyógyfürdők fejlesztésére. Ekkor hangzott el elsőként a Budapest Fürdőváros jelmondat. 1937 októberében Budapesten megalakult a Nemzetközi Gyógyfürdőügyi-, Climatológiai-, és Tengergyógyászati Szövetség, mely szervezet Budapestet választotta örökös székhelyéül. A javaslatot előterjesztő német professzor e szavakkal indokolta javaslatát: *“Egyetlen város sem tarthat igényt erre több joggal, mint Budapest, amelyet a természet pazar bőkezűséggel halmazott el kitűnő*

hatású gyógyvizekkel, páratlan természeti szépségekkel, amellet Budapestet magas orvosi színvonalára méltóvá teszi, hogy a gyógyfürdők nemzetközi ügyeit innen intézzék."

Hazánk ékkövei a főváros és a vidék különleges fürdői, melyek méltán vonzzák a turisták millióit a világ minden tájáról. Alig akad olyan turista, aki ne látogatna meg legalább egy híres fürdőt magyarországi tartózkodása során, így a termálfürdők szerepe egyértelműen jelentős a magyar turizmus szempontjából is. Bármilyen hihetetlen, de Japán, Izland, Olaszország és Franciaország után az ötödik helyet foglalja el Magyarország a gyógy-, és termálvízkezelés mennyiségének szempontjából. Méltán lehetünk tehát büszkék hazánk e nemzeti kincsére.

Magyarországon összesen 132 gyógyfürdő, 231 élmény-, illetve wellness fürdő, 160 termálfürdő, 254 strand, 144 uszoda és 203 tanuszoda található, tehát bőven van miből választani a hazánkban vendégeskedő turistának.

Ugorjunk is fejest a témába és ismerkedjünk meg néhány Budapesten található híres fürdővel!

Széchenyi Gyógyfürdő és Uszoda

(kép: Budapest-Baths.com)

Budapest egyik leghíresebb épületét 1909. május 7-én kezdték el építeni, és négy évvel később, 1913. június 13-án nyitotta meg kapuit a fürdőzni vágyók előtt. A kültéri medencék körüli teret és az épületet számos szobor díszíti, a hosszúkásan elnyúló medencék oldalán egy-egy szökőkút található. A Széchenyi fürdő tükrözött szerkezetű, vagyis ugyanazok a medencék találhatók meg az épület mindkét szárnyában, melynek oka, hogy a tervezéskor a női és a férfi szekciót különválasztották, és mindkét oldalon ugyanolyan medencéket helyeztek el. Zsigmond Vilmos bányamérnök fúratta a fürdőt ellátó első artézi kutat, melyből 970 méter mélyből 74,5 Celsius fokos víz tör fel. A második kutat 1936-ban fúrták, innen 1240 méter mélyről tör fel Európa legmelegebb, 77 fokos hévize. A fürdő gyógyvize javasolt a degeneratív betegségekkel küzdőknek, valamint ízületi gyulladások, ortopédiai és baleseti utókezelésekre is.

Érdekesség, hogy a közelben található Fővárosi Állat- és Növénykertben élő víziló a fürdővizét a Széchenyi fürdőt tápláló egyik forrásból kapja, ugyanis annak vegyi összetétele hasonlít a Nílus vizének összetételéhez.

A fürdő számos gyógy- és wellness szolgáltatást ajánl a látogatóknak, de az összesen 18 (három kültéri, 15 beltéri) medencével rendelkező fürdőben mindenki megtalálja a kedvére való pihenést, szórakozást, illetve sportolási lehetőséget.

Több információt itt találhat:

www.szechenyifurdo.hu

Lukács Gyógyfürdő és Uszoda

(kép: Budapest-baths.com)

A fürdő a főváros második kerületében található, a Duna partjának közelében. A közelben fakadó forrásokat már a rómaiak is jól ismerték és hasznosították. A történelmi források szerint a 12. században gyógyítással foglalkozó lovagrendek telepedtek itt le, akik nem csak kolostort, de kórházat és fürdőt is építettek a területen. Természetesen a török hódoltság alatt is működtek itt fürdők, de a feltörő forrás energiáját elsősorban a gabonaőrlésben és a lószergyártásban hasznosították.

Ugorjunk néhány évszázadot: 1857-ben egy óbudai molnármester kezdte meg a fürdő kiépítését, majd sorra következtek a különböző átalakítások. Gyógyszálló, iszapfürdő, népgyógyfürdő, népgyógyászati osztályok nyíltak meg 1895-ben. A Gellért fürdő megnyitásaig ez volt a főváros legmodernebb fürdője.

A fürdő teljes rekonstrukciója 1999-től 2013-ig folyt, a másfél milliárd forintos felújítás során több ütemben modernizálták a nagy múltra visszatekintő építményt. A gyógyfürdő, illetve a termál részleg három melegvizű medencével rendelkezik, de gőzfürdő és kültéri úszómedencék is tartoznak a komplexumhoz. A gyógyvíz használata többek között ízületi gyulladás,

porckorongsérv és mészhiányos állapot esetén ajánlott, ivókúraként pedig gyomor- és bélrendszeri panaszok esetén javasolt.

A Lukács fürdőről tudni kell, hogy régebben a társasági élet központjának számított, ugyanis szívesen töltötte itt szabadidejét Örkény István, Kodály Zoltán, Bacsó Péter vagy Kállai Ferenc. A törzsvendégek tiszteletére a fürdő falán emléktáblákat és domborműveket helyeztek el. A fürdő minden nap reggel 7-től este 7-ig tart nyitva.

További tudnivalókért kattintson ide:

www.lukacsfurdo.hu

Miskolctapolca Barlangfürdő

Távolodjunk el egy kicsit a fővárostól, ugyanis nem csak Budapesten csobbanhatunk egyet csodálatos gyógyító erejű vizekben. Kevesebb mint kétórás utazás után már meg is érkezünk Miskolctapolcára. A város neve szláv eredetű, jelentése fürdőhely. Miskolctapolca Miskolc város üdülőnegyedének számít, állandó lakosainak száma körülbelül ötezer. A hely már a 13. századtól kezdve jelentős szerepet töltött be a környék életében, ugyanis a várost alapító nemzetség temetkezési területe is itt található. A 14. század második felétől a 16. század elejéig éltek itt szerzetesek, akik az őket ért támadások miatt elmenekültek, a támadók az itt lévő épületeket lerombolták és a terület elmocsarasodott. 1743-ból származó adatok mutatják, hogy ekkor már állt itt egy fából készült fürdőépület, majd 1830-ban fedett fürdő is működött az üdülőhelyen.

A városrész igazi fejlődése a 19-20. század fordulója táján kezdődött, 1934-re hivatalosan is üdülőhellyé nyilvánították. Az új fürdőpalota 1939 és 1941 között épült meg, majd az első barlangi fürdőrészt két évtizeddel később adták csak át. A barlang további feltárása már a nyolcvanas években történt meg, az újonnan feltárt járatokat 1998 és 2005 között alakították fürdőzésre alkalmassá.

A Barlangfürdő az ország legszebben kiépített fürdője, hét darab különböző hőfokú vízzel töltött medencével rendelkezik, melyet hat, szezonálisan üzemelő szabadtéri medence egészít ki. A barlangban fakadó források hőmérséklete 28 és 31,5 fok között van, a gyógyvíz a kalcium-magnézium-hidrokarbonátos vizek közé tartozik. Ezen kívül jódot, brómot, káliumot tartalmaz magas rádiumtartalommal, mely bőrbetegségek, idegrendszeri-, mozgásszervi-, szív és érrendszeri betegségek kezelésére egyaránt javasolt.

A Barlangfürdő melletti Csónakázó-tavon gyönyörű környezetben vízibiciklizésre és romantikus csónakázásra van lehetőség.

További tudnivalókért kattintson a linkre!

www.barlangfurdo.hu

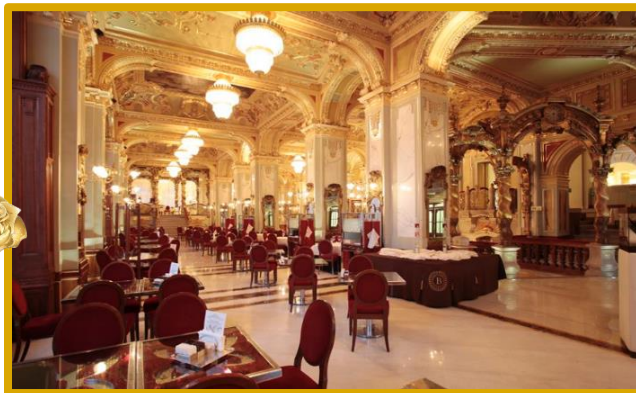
Videók a témával kapcsolatban: [Budapesti történelmi gyógyfürdők / Historical thermal baths in Budapest](#)

[Wonders of Hungary - Miskolctapolca Cave Bath](#)

[Relax and recharge - Discover the land of spas](#)

A kávéházban jobb, mint otthon...

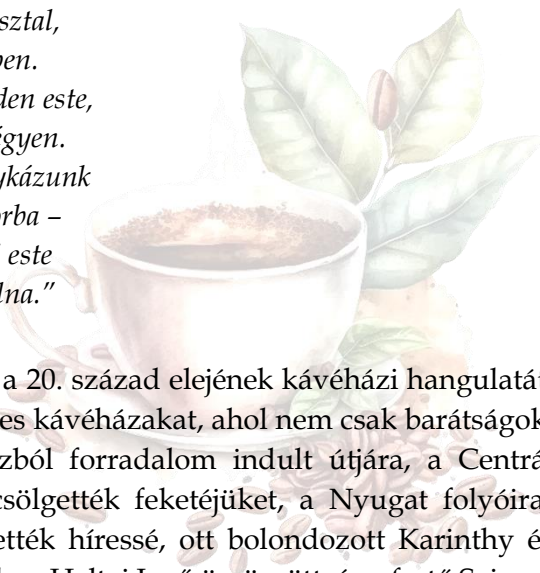
(kép: newyorkcafe.hu)

Rigó Jancsi, dobostorta, Rákóczi-túrós, krémes, somlói galuska, zserbó, Eszterházy-torta, lúdláb...és hozzá egy jó erős fekete, esetleg egy eszpresszó, cappuccino, melange, habos kávé, latte vagy machiatto. Mennyi édesség és kávé közül válogathat az, aki betér egy hangulatos cukrászdába vagy kávéházba!

Akár órákat eltölthetünk egy finom fekete és egy ízletes torta társaságában, bármerre visz az utunk, számtalan cukrászda közül választhat az édesszájú vendég, hiszen Budapest telis-tele van jobbnál-jobb cukrászdákkal.

*"Kávéházi sarokasztal,
Körülüljük szépen.
Így szoktuk azt minden este,
Így szoktuk azt négyen.
Diskurálunk, elpletykázunk
Egyről-másról, sorba –
Másképpen a téli este
Rém unalmas volna."*

Ady Endre Kávéházban című verse pontosan kifejezi a 20. század elejének kávéházi hangulatát, az írók, költők, művészek találkozóhelyét, a híres-neves kávéházakat, ahol nem csak barátságok, de világhírű művek is születtek. A Pilvax kávéházból forradalom indult útjára, a Centrál Kávéházban, ahol Mikszáth, Krúdy és Babits szürcsölgették feketéjüket, a Nyugat folyóirat született meg. A Hadik kávéházat törzsvendégeit tették híressé, ott bolondozott Karinthy és Kosztolányi, és a mai is csodaszép New York kávéházban Heltai Jenő ücsörgött, és a festő Szinyei Merse Pál rajzolgatott a füstös termék kis asztalainál.

De jó lenne most is ilyen nagyságok és hírességek társaságában kávézni Budapesten! Milyen jó lenne elbeszélgetni velük, vagy csak elcsenni asztalukról egy kéziratot, melyet aztán örökre nagy becsben tarthatnánk! Sajnos ez az álmunk nem válhat valóra, de a kávéházak, cukrászdák hangulatát ma is átélhetjük, ha betérünk a Budai Vár egyik korabeli épületében megbúvó *Ruszwurmba*, a pesti oldalon, a Vörösmarty téren díszelgő *Gerbeaud* Cukrászdába, vagy a Váci utcában található *Szamosba*. Induljunk útra, keressük fel e három intézményt, és képzeletben álljunk meg az ízletes torták, habos költemények csillogó pultja előtt és válasszunk ki egy kedvűnkre való finomságot!

A **Ruszwurm** több mint cukrászda, ez a név egy fogalom, hiszen már több mint másfél évszázada csalogatja vendégeit a Mátyás templom szomszédságában, a Szentháromság utcában lévő hangulatos termecskéibe. A cukrászda faberakásos pultja a világháború előtt készült, a belső szobában cserépkályha ontja a meleget, asztalkái, székecskéi igazi polgári hangulatot árasztanak. Édességei közül kihagyhatatlan a krémes, de meg kell kóstolni a gesztenyés és az Eszterházy tortát is. Itt született meg az első linzer sütemény, mely egy 1848-as főhadnagytól, Müller Linzer Rudolftól kapta nevét.

A cukrászda 1827-ben kezdte meg működését és remélhetőleg még sokáig nyitva áll majd a törzsvendégek és a turisták előtt egyaránt.

www.ruszwurm.hu

(kép: ruszwurm.hu)

Miután jóllaktunk a Ruszwurm finomságaival, kanyarodjunk ki a Szentháromság utcából és induljunk el a Tóth Árpád sétány árnyas fái alatt a Dísz tér irányába, majd a Sándor-palota mellett szálljunk be a Budavári siklóba. Néhány perces utazás után már a Clark Ádám téren találjuk magunkat, s onnan a Lánchídon átsétálva hamar eljutunk a Vörösmarty téren álló elegáns **Gerbeaud** cukrászdába. A gyönyörű épület korhú berendezést rejt, a cukrászda kínálata pedig páratlan. A Gerbeaud legenda Kugler Henrikkel kezdődött 1858-ben, amikor megnyitotta első cukrászatát a mai József Nádor téren. Néhány évvel később, 1870-ben már a mai Vörösmarty térre tette át székhelyét Kugler, ahol a legfinomabb fagyaltot mérte a hideg különlegességre vágyó közönség számára. Mivel Kugler Henriknek nem volt utódja, 1882-ben átadta az üzlet vezetését a francia Gerbeaud Emilnek.

(kép: gerbeaud.hu)

Gerbeaud számtalan újítást vezetett be, és termékei után néhány évvel később már külföldről is sokan érdeklődtek. Az első világháborút nagy nehézségek árán vészelte át az üzlet, majd Gerbeaud Emil 1919. novemberében elhunyt, felesége azonban egészen 1940-ig vezette az üzletet. A patinás cukrászda természetesen nem kerülhette el az államosítást, még eredeti nevétől is megfosztották, 1984-ig Vörösmartyra változtatták a nevét, és csak 1984-től ragyoghatott újra a Gerbeaud név a bejárat felett.

A cukrászat kínálatában megtalálható minden mi szem s szájnak ingere: péksütemények, desszertek, édes ajándékok, sőt még szendvicseket, reggelit és ebédet is fogyaszthatunk a díszes cukrászdában.

www.gerbeaud.hu

Minden a marcipánnal kezdődött a **Szamosban**. Szamos Mátyás közel száz esztendővel ezelőtt egy dán cukrászmestertől leste el a marcipánkészítés fortélyát, s minden édesszájú magyar ember hatalmas szerencséjére az ügyes kezű cukrászlegény azt is megtanulta, hogy mi mindent lehet készíteni a édes masszából. A különleges receptek titka pedig generációról generációra szállt, s ma már több évtized elteltével 20 Szamos kávéházban nyílik lehetőségünk arra, hogy engedjünk az édes csábításnak. Hatalmas akaraterővel kell rendelkeznie annak, aki betér valamelyik Szamos cukrászdába, ugyanis a sütemények mellett csokoládék, bonbonok, táblás csokoládék, marcipánfigurák, karácsonykor szaloncukrok hívogatják a vendégeket. Sütemények közül jó szívvel ajánlhatjuk az utolérhetetlen diós Eszterházy tallért, a klasszikus islert vagy linzert, a torták közül pedig szinte lehetetlen nemet mondani a barackos túrótortának vagy a szemrevaló marcipán tortának.

A Magyarországon járó turista Budapest mellett Debrecenben, Egerben, Esztergomban, Pilisvörösváron és Szentendrén is találhat egy hangulatos Szamos cukrászdát, s választhat kedvére egy finom kávé és süteményt. A Szamos Mátyás által az 1930-as években alapított cég ma Magyarország egyik legismertebb családi vállalkozása. Vajon gondolta volna ezt az a fiatal cukrászlegény, amikor az első marcipánrózsákat formálta a dán mester vezetése alatt? Kívánjuk, hogy még hosszú éveken át kényeztesse a finomságra vágyó és a kávéházi hangulatot szerető közönséget a Szamos család!

www.szamos.hu

(kép: szamos.hu)

Programajánló: Busójárás

(Mohács, február 8-13.)

A mohácsi sokácok messze földön ismert népszokása, a busójárás idejét a tavaszi napfordulót követő első holdtölte határozza meg. Régen Farsangvasárnap reggelétől Húshagyókedd estéjéig tartott a mulatság. A Farsang utolsó csütörtökjén a gyermekek öltöznek maskarába.

A busójárás a más népek hiedelemvilágában is megtalálható télbúcsúztató, tavaszköszöntő, oltalmazó, termékenységet varázsló ünnepek családjába tartozik. Éppúgy rokonságot mutat a riói és a velencei karnevállal, mint az afrikai népek szokásaival.

Mohácson a hagyomány eredetét a töröküzés legendájával is magyarázzák. A mondának – mely szerint a Mohács-szigeti mocsárvilágba menekült őslakos sokácok meglegelve a rabigát, ijesztő álarcokba öltözve, maguk készítette zajkeltő eszközökkel, az éj leple alatt csónakokkal átkelve a Dunán, kizavarták a törököket Mohácsról – aligha van történeti alapja. A város 1687-ben szabadult fel a török uralom alól, s a sokácság nagy arányú betelepítése csak mintegy tíz évvel ezután kezdődött meg. Minden bizonnyal a balkáni eredetű sokácok korábbi hazájukból hozták magukkal a szokást, mely aztán Mohácson formálódott tovább és nyerte el mai alakját. A népszokás megjelenéséről a 18. század végéről vannak az első adatok.

A busó öltözete régen is olyan volt, mint ma: szőrével kifordított rövid bunda, szalmával kitömött gatyá, amelyre színes, gyapjúból kötött cifra harisnyát húztak, lábukon bocskort viseltek. A bundát az öv vagy marhakötél fogta össze derekukon, erre akasztották a marhakolompot. Kezükből az elmaradhatatlan kereplőt vagy a soktollú, fából összeállított buzogányt tartották. A leglényegesebb azonban, ami a busót busóvá teszi: a fűzfából faragott, hagyományosan állatvérrel festett birkabőr-csuklyás álarc.

Az így beöltözött busókat kísérik a jankelék, akiknek az a szerepe, hogy távol tartsák az utca népét, főleg a gyerekeket a busóktól. Hamuval, liszttel, ma már csak ronggyal vagy fűrészporral töltött zsákjukkal püfölik a csúfolódó gyerekeket. A lefátyolozott arcú nőket és a lakodalmas viseletbe öltözött férfiakat, továbbá a karneváli jelmezű alakokat maskarának nevezik Mohácson.

Régen a tülkölő, kereplő, kolompot rázó és „bao-bao!”-t ordító busócsoporthoz tulajdonképpen célja az volt, hogy házról-házra járva kifejezze jókívánságait, elvégezze varázslatait és részesüljön azokban az étel-ital adományokban, amiket sehol sem tagadtak meg tőlük.

(kép: pecsaktual.hu)

Mára az idegenforgalom medrébe terelt népszokás sokat veszített az eredeti hagyományokból, ám látványosság szempontjából sokat nyert. A mai busójárás a régi népszokás központjában, a Kóló téren kezdődik. A beöltözött busók, jankelék, maskarák itt gyülekeznek, itt találkoznak a Dunán csónakokkal átkelt busók az ágyús, az ördöggerekes, a szekeres, a kürtös, a teknős és más busó csoportokkal. A régi elöltöltős busóágyú dőreje a különböző csoportok a főutcán át bevonulnak a város főterére, ahol szabad farsangolás kezdődik. Ezt követően a Duna-parton és a környező utcákban iszonyú zajt keltve ünneplik a farsangot. Szürkületkor visszatérnek a főtérre és a meggyújtott óriási máglya körül táncolnak, dévajkodnak az emberekkel. Ezzel ér véget a Farsangvasárnap. A mohácsiak azonban kedden is farsangolnak, amikor is az újabb főtéri máglyára helyezett, telet jelképező koporsó elégetésével és körültáncolásával búcsúznak a hideg évszaktól, s köszöntik a tavasz eljövételét.

(forrás, kép: mohacs.hu)

Információ:

Weboldal: www.mohacsibusojaras.hu

Busójárással kapcsolatos információ: info@mohacskultura.hu

Sajtó/Press: sajto@mohacskultura.hu

Általános turisztikai információ: mohacs@tourinform.hu Facebook:

www.facebook.com/busojarasmohacs

Instagram: @busojaras

